

El decret

Joan F. Mira

Doncs bé, ara que els valencians ja hem passat l'any 2007 dedicats a oblidar el tercer centenari de la nostra desgràcia, ocupats a no recordar d'on ve el gran mal, que és el mal de la dissolució nacional, deixeu-me complir allò que vaig prometre fa poques setmanes. I diuen així, els paràgrafs més durs del decret, en prosa gairebé judicial, de sentència: "Considerando haber perdido los reinos de Aragón y Valencia, y todos sus habitantes, por la rebelión que cometieron, faltando enteramente al juramento de fidelidad que me hicieron como a su legítimo Rey y Señor, todos los fueros, privilegios, exenciones y libertades que gozaban, así por mí como por los reyes mis predecesores, particularizándolos en éstos de los demás reinos de mi corona, y tocándome el dominio absoluto de los referidos reinos de Aragón y Valencia, pues en la circunstancia de ser comprendidos en los demás que tan legítimamente poseo en esta monarquía, se anade ahora la del justo derecho de la conquista que de ellos han hecho últimamente mis armas con el motivo de su rebelión; y considerando también que uno de los principales atributos de la soberanía es la imposición y derogación de las leyes, las cuales, con la variedad de los tiempos y mudanza de costumbres podría yo alterar, aún sin los grandes y sobrados motivos y circunstancias que hoy concurren para ello en lo tocante a los de Aragón y Valencia." El rei de Castella, a penes dos mesos després de la victòria d'Almansa, considerava coses que un rei nostre no hauria pogut considerar mai: que els regnes ocupats han perdut tots els drets, la constitució i les lleis que tenien. Que a ell li toca el domini absolut (no la sobirania pactada), que pot disposar d'un país conquerit, i que les armes són font de justícia i de dret. Que el sobirà pot derogar o imposar lleis a voluntat (cosa que al regne de València, a Aragó, a Catalunya, a Anglaterra o a Holanda era estrictament impensable: les lleis les fan o les muden les corts amb el rei, no pas el rei tot sol). Però què vol el rei, amb els seus assessors castellans i francesos? Què pretén amb aquestes consideracions? És molt simple: fer-nos desaparèixer, que siguem esborrats com a país i com a cos polític, que siguem absorbits per Castella.

I, per tant, conclou: "He juzgado por conveniente, así por esto, como por mi deseo de reducir todos los Reinos de España a la uniformidad de unas mismas leyes, usos, costumbres y tribunales, gobernándose igualmente todos por las leyes de Castilla, tan loables y plausibles en todo el universo, abolir y derogar enteramente como desde luego doy por abolidos y derogados todos los referidos fueros, privilegios, prácticas y costumbres hasta aquí observadas en los referidos reinos de Aragón y Valencia; siendo mi voluntad que éstos se reduzcan a las leyes de Castilla y al uso, práctica y forma de gobierno que se tiene y ha tenido en sus tribunales, sin diferencia alguna en nada." Si algú té cap dubte de quin va ser el projecte, ja el pot eliminar: els valencians ja no serem res, serem

reduïts a condició legal de castellans, a les lleis de Castella ("tan loables y plausibles en todo el universo!"), deixarem d'existir, deixarà d'existir un país. "Sin diferencia alguna en nada", aquesta era la idea, i d'això se n'ha dit més tard Espanya, *unidad nacional* i més expressions i conceptes que al nostre país els partits espanyols mantenen com a doctrina perenne. Això no ho van fer ni els russos a Polònia, ni els turcs a Hongria o a Grècia. No els van dir mai: "Ja no sou polonesos, o hongaresos o grecs, sou turcs o russos, sense diferència en res; les vostres lleis desapareixen sense rastre i fins a l'últim detall i racó, només valen les nostres lleis i els nostres usos i costums; els vostres queden anul·lats, no són res." Això ens van dir a nosaltres, signat al Buen Retiro el 29 de juny de l'any 1707, i ens ho diuen encara cada dia. Per a memòria. Busqueu, per tant, una còpia del decret, l'amplieu en bon paper, hi poseu un marc i la pengeu a casa, i la torneu a llegir cada dia. Per a memòria.

Si algú té cap dubte de quin va ser el projecte, ja el pot eliminar: els valencians no serem ja res, serem 'reduïts' a condició legal de castellans, a les lleis de Castella ("tan loables y plausibles en todo el universo!"), deixarem d'existir, deixarà d'existir un país. "Sin diferencia alguna en nada", aquesta era la idea, i d'això se n'ha dit més tard Espanya